

PERFECTUS

AC

2020/1

Kontakti revije

Poštni naslov

Uredništvo revije Perfectus AC
Svetovanje in izobraževanje, dr. Andrej Raspor, s. p.
Dolga Poljana 57
5271 Vipava
Slovenija

Glavni kontakt

Andrej Raspor
E-pošta: zalozba.perfectus@gmail.com

Glavni urednik
Andrej Raspor, Perfectus Slovenija

Odgovorna urednika

Bojan Macuh
Pedja Ašanin Gole

Uredniški odbor revije

Andrej Raspor, Slovenija
Bojan Macuh, Slovenija
Pedja Ašanin Gole, Slovenija
Sašo Murtič, Slovenija
Darko Lacmanović, Črna gora
Bill Nichols, Velika Britanija
Žaneta Trajkoska, Severna Makedonija
Milica Slijepčević, Srbija
Admir I. Beganović, Bosna in Hercegovina

Jezikovni pregled

Bojan Macuh, slovenski jezik
Darko Lacmanović, bosanski, črnogorski, hrvaški jezik
Pedja Ašanin Gole, srbski jezik
Lejla Kolman Batagelj, slovenski in angleški jezik

Naslovnica

<https://www.hloom.com/resources/templates/cover-pages/creative-design>

Arhiv revij

http://www.andrejaspor.com/perfectus_zalozba
Since 2018 -

Mednarodna standardna serijska številka
(on line) **ISSN 2738-4586**.

Področje in opis revije

Revija Perfectus AC je interdisciplinarna znanstvena revija, ki objavlja prispevke s področja kadrov, turizma, odprtih inovacij, organizacije in menedžmenta v povezavi z industrijo 4.0. Vsebina ni omejena zgolj na navedene tematske sklope, ampak smo za vaše predloge odprti. Še posebej želimo objavljati prispevke, ki obravnavajo nove in aktualne teme in predstavljajo znanstvene dosežke v razvoju ter njihovo uvajanje in uporabo v praksi. Vsled tega objavljamo tudi tematske številke. Zato vas vabimo, da se nam pridružite.

Pogostost izhajanja

Revija Perfectus AC izhaja enkrat letno. Tematske revije pa izhajajo po potrebi.

Politika za prosti dostop

Revija Perfectus AC omogoča odprt dostop do svojih vsebin, ki temelji na načelu odprtih inovacij, po katerem bi prosto dostopni rezultati javnosti omogočile večjo globalno izmenjavo znanja.

Navodila avtorjem

V reviji Perfectus AC objavljamo znanstvene članke, rezultate raziskovalnega dela avtorjev. Prispevki so lahko napisani v slovenskem, angleškem, hrvaškem, bosanskem, srbskem (latinica), črnogorskem jeziku. Objavljamo izključno dela, ki še niso bila objavljena v znanstveni obliki v kakšni drugi reviji ali zborniku. Avtorji so odgovorni za vse morebitne kršitve avtorskih pravic. Prispevki niso honorirani. Objava prispevkov se ne zaračunava.

Besedilo naj bo oblikovano po navodilih (interesenti nam pišite, da vam posredujemo predlogo z bolj podrobnimi navodili). Na začetku prispevka, takoj za naslovom v originalnem in angleškem jeziku naj bo povzetek dolžine do 10 vrstic z do 5 ključnimi besedami. Članek naj obsega do 10 strani brez povzetkov, virov in prilog. Predložite tudi sliko in kratek strokovni življenjepis vsakega od avtorjev (do 10 vrstic). Članki morajo biti pred objavo lektorirani. Avtorji so odgovorni za jezikovno ustreznost. Ne uporabljajte opomb v besedilu. Eventualne opombe, ki naj bodo kratke, navedite na dnu besedila skupaj z literaturo. Seznam citirane literature oblikujte po APA-standardu. Na koncu prispevka so navedeni po abecednem redu. V kolikor je možno navedite DOI številko.

Predložene prispevke pregledata in ocenita najmanj dva neodvisna recenzenta. Na osnovi mnenj in predlogov recenzentov uredniški odbor ali urednik sprejmeta prispevek, zahtevata manjše ali večje popravke in dopolnitve ali ga zavrneta. Če urednik oz. recenzenti predlagajo večje popravke, se dopolnjeni prispevek praviloma pošlje v ponovno recenzijo. Podrobna navodila najdete na:

http://www.andrejaspor.com/perfectus_zalozba

STRATEGIJA UVOZA BLAGA SKOZI CARINSKE POSTOPKE V ČASU PANDEMIJE COVID-19

Sašo Murtič <https://orcid.org/0000-0002-2959-6309>¹
 Špela Kukenberg <https://orcid.org/0000-0002-3558-4777>²
 Emilio Murtič <https://orcid.org/0000-0001-9445-4414>³

Povzetek: V članku govorimo o carini, ki je bila pomembna in je pomembna še danes, saj ima velik vpliv na blagovno trgovino z državami tretjega sveta. Carine so pravzaprav dolgovi oz. dajatve, ki jih je potrebno plačati za blago, uvoženo iz držav tretjega sveta. S carino in carinskimi postopki Slovenija in na splošno celotna Evropska unija ščiti svoj notranji trg.

Slovenija je v samostojno carinsko območje vstopila 8. oktobra 1991, ko se je carinski nadzor vzpostavil na južni meji. V bistvu se je vse skupaj začelo že par mesecev prej, v noči z 25. na 26. junij 1991, ko sta začela veljati Temeljna ustavna listina in Ustavni zakon za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

Vstop Slovenije v Evropsko unijo leta 2004 je pomenil tudi vstop v carinsko unijo. Poleg tega, da pri uvozu ni potrebno plačevati uvoznih dajatev, države uporabljajo enake carinske tarife in enaka carinska pravila. Glavni namen Carine ni več enak kot je bil v preteklosti, ko je bila glavna naloga Carine »pobrati« oziroma zaslužiti čim več denarja za državno blagajno. Danes je njen namen ustvarjati in vzdrževati proizvodnjo čim bolj konkurenčno, povečati izvoz blaga in ščititi »intelektualno lastnino«, okolje, zdravje prebivalstva ter interese prebivalstva.

Naloge carinske službe, kot so zbiranje uvoznih dajatev, kontrola uvoza in izvoza z vidika varnosti, nadzora trošarin, ljudi, kapitala in ekonomskih ter trgovskih aktivnosti v Republiki Sloveniji opravlja Carinska uprava RS, ki je del FURS-a – Finančne uprave Republike Slovenije.

Skozi osnove prava v logistiki je potrebno preučiti tudi sisteme carinskih postopkov, saj le-ti ščitijo trg Evropske unije. Slovenijo k temu zavezuje članstvo v EU ter skupni interesi za stabilno gospodarsko stanje in evropski trg. (Murtič, Jankovič, 2018).

Ključne besede: Carina, carinski postopki, uvoz, začasni uvoz, carinsko skladišče.

GOODS IMPORT STRATEGY AND CUSTOMS PROCEDURES DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Abstract: The article discusses the importance of customs and the impact it has on EU trade in goods in developing countries. Customs are actually duties, which have to be paid for the goods we import from the third world countries. Through customs and customs procedures Slovenia and the entire European Community protect the internal market and guarantee the transition of the goods, people and capital in economic and commercial activities.

Slovenia has introduced independent customs territory on the 8th of October 1991, when the customs supervision started on the southern border. In fact, it all started a few months earlier, in the night of June 25/26 1991, when »Temeljna ustavna listina« and »Ustavni zakon za izvedbo temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije« has come into force.

Slovenian's entrance into the European Union in 2004 meant also the entrance in customs union. Besides that, its members do not have to pay any import duties, they use the same customs tariffs and customs rules. Its main goals are different from those in the past, when the only purpose of Customs was to »earn« as much money as possible to fill country's treasury. Today in 21th century their meaning is a bit different. They want to make the production as competitive as possible, to increase the export and to protect the intellectual property, environment, population's health and public interest.

¹Fakulteta za industrijski inženiring, Šegova ul. 122, 8000 Novo mesto, AREMA – Visoka šola za regionalni menedžment, Kidričeva ul. 28, 3250 Rogaška Slatina, Slovenija, saso.murtic@fini-unm.si, saso.murtic@gmail.com

²AREMA - Visoka šola za regionalni menedžment, Kidričeva ul. 28, 3250 Rogaška Slatina, Slovenija, spelcanavhanka@gmail.com

³Komunala Mestna občina Novo mesto, Podbevškova ul. 12, 8000 Novo Mesto, Slovenija, emilio.murtic@gmail.com

Customs jobs such as collecting import duties, control of import and export in the country - from the perspective of safety, control of excise duties, collecting excise duties, collecting statistics information etc., are in the Republic of Slovenia done by »Carinska uprava RS«, which is a part of »FURS – Finančna uprava Republike Slovenije«.

Through the basics of the commercial law in logistics it is necessary to study also the systems of customs procedures, because they protect market of the European Union, but what binds Slovenia to it, is an EU membership and the same common interest of stable economy and stable European market. (Murtič, Jankovič, 2018).

Keywords: Customs, customs procedures, import, temporary import, customs warehouse.

DOI: 10.5281/zenodo.7241892

Uvod

Poznavalcem področja - pravnim ali fizičnim osebam, ki imajo v svojem poslovanju opravka z uvozom surovin, polizdelkov ali končnih izdelkov je znano, da je obravnava carinskih postopkov uvoza blaga že po svoji vsebini zelo občutljivo področje, ki po mnenju stroke - predvsem po mnenju predstavnikov industrije, gospodarstva ter podjetništva močno vpliva na različne gospodarske, industrijske, družbene, finančne in druge tokove. Pogosto kreira kapitalske naložbe, s čimer močno vpliva na proizvod ali produkt na domačem ali tujem trgu. Po svoji vsebini in storitveni liniji so carinski postopki tisti postopki, ki so ozko povezani s storitveno dejavnostjo oziroma z logistiko in logističnimi procesi. Številni avtorji, med njimi tudi Zelenika (2006) jo štejejo kot sestavni del logističnih procesov, kar v pedagoškem smislu v popolnosti ni mogoče potrditi, pa tudi ne ovreči. Razpravna tema so torej Carine, ki so kljub enotni Evropski uniji (v nadaljevanju: EU) v prostoru in času prisotne še danes ter močno vplivajo na blagovno menjavo z državami tretjega sveta. Pojasnimo, da je carina dajatev, ki jo plača uvoznik blaga za blago, ki se ga uvaža in po potrebi tudi skladišči v carinskem skladišču. Gre za blago, kateremu se določi carinska vrednost, države pa z uvoznimi postopki ščitijo notranji trg ter tako zagotavljajo nemoteno prehajanje blaga, ljudi in kapitala v gospodarskem in trgovinskem prostoru. Pri spoznavanju postopkov je potrebno Carino razumeti kot varovalko, ki jo imajo tudi druge države, kot so: Združene države Amerike, Kitajska, Rusija in mnogo širše (Zelenika, 2005), s katero ščitijo svoje gospodarstvo, industrijo, proizvodnjo in trg.

Zgodovinski pregled nam pojasni, da je samostojno carinsko območje v Sloveniji uvedla že samostojna Slovenija ob osamosvojitvi in sicer 8. 10. 1991, ko je bila vzpostavljena južna meja in ko je ob uvozu blaga država začela izvajati carinski nadzor tudi na tej meji. Uradni podatki kažejo, da je dejansko Republika Slovenija začela samostojno izvajati carinski nadzor že nekaj mesecev prej in sicer iz noči s 25. na 26. junij 1991, ko sta začela veljati Temeljna ustavna listina in Ustavni zakon za izvedbo Temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti Republike. Isti dan je bila ustanovljena popolna oblast na ozemlju Republike Slovenije in z njo carinska uprava. Vstop Slovenije v EU leta 2004 je pomenil tudi vstop v carinsko unijo, za kar velja, da je potrebno upoštevati in spoštovati vse predpise krajevnih in stvarnih pristojnosti. Vstop v EU je za carinsko unijo pomenil, da med državami članicami EU ni nobenih uvoznih dajatev ter drugih trgovskih ukrepov (uvedeno je območje proste trgovine) - članice unije torej uporabljajo pri uvozu blaga iz tretjih držav oziroma izvozu v te države tudi skupno carinsko tarifo in skupno trgovinsko politiko, ter uporabljajo enaka osnovna carinska pravila. Cilji, katerim sledijo ta carinska pravila, opredeljena v zakonih in izvedbeni uredbi niso več enaki, kot so bili v preteklosti, ko je bilo ključno zbiranje carin - ta so pomenila znatna sredstva za državno blagajno. Danes imajo carine drugačen pomen, gre namreč za prizadevanja ohranitve proizvodnje v Sloveniji in EU, oziroma narediti to proizvodnjo bolj konkurenčno, povečati izvoz, pripeljati proizvodnjo v Skupnosti, zaščititi intelektualno lastnino, okolje, zdravje državljanov ter javni interes. Imajo tudi namen medsebojnega informacijskega in upravljaljskega povezovanja, kar utrjuje medsebojne odnose in povezuje Unijo.

Kratka ponazoritev nam pove, da gre pri carinski službi za pobiranje uvoznih dajatev, izvajanje prepovedi in omejitev glede uvoza in izvoza blaga, kontrolo blaga ob uvozu in izvozu v in iz EU, predvsem z vidika varnosti in nadzora nad prometom s trošarinskimi izdelki, gre pa tudi za pobiranje trošarin in zbiranje podatkov za statistične potrebe. To v Republiki Sloveniji opravlja Carinska uprava RS, ki je upravni organ v sestavi Ministrstva za finance (FURS – Finančna uprava Republike Slovenije). V tej definiciji se kaže vloga carinske službe, kjer nastopa kot organ, ki pobira dajatve, kot organ, ki izvaja le nadzor ali pa kot organ, ki odkriva kazniva ravnanja in le tem določi sankcije (Jankovič, Murtič, 2019). Skozi osnove gospodarskega prava v logistiki je treba proučevati tudi sisteme carinskih postopkov, saj so varovalka in sistem ohranjanja slovenskega trga in trga EU. Slovenijo k temu zavezuje njeno članstvo in skupni interes ohranjanja stabilnega gospodarstva in stabilnega trga Evrope (Murtič, Jankovič, 2018). Področje smo obravnavali skozi različne sisteme - tudi v pedagoškem smislu, kjer smo v sklopu Univerze v Mariboru na Fakulteti za logistiko pri predmetu Osnove prava v logistiki študentom poskušali ponazoriti pravno ureditev sistema Carin v Sloveniji (Murtič in drugo 2009).

Raziskovalno področje

Za raziskovalno področje v konkretnem članku smo vzeli carinski postopek uvoza blaga. Smiselno je bilo obravnavati področje, ki se nanaša na sprostitev blaga v prost promet, pri čemer smo nazorno in skozi definicijo pojasnili: »Uvoz blaga je vnos blaga iz tretje države (iz države ali z ozemlja, kjer se ne uporablja Pogodba o ustanovitvi Evropske unije) ali s tretjega ozemlja, ki ni del carinskega območja Unije (otok Heligoland, ozemlje Busingen, Ceuta, Melilla, Livigno, Campione d'Italija in italijanske vode Luganskega jezera), na carinsko območje Unije« (FURS, 2020). Pri tem pojasnimo, da je že na začetku izvajanja postopkov nujno, da mora biti blago še pred vložitvijo carinske deklaracije fizično na carinski izpostavi oziroma terminalu v skladu s poenostavitvami in dovoljenji. Za kraj predložitve se blago lahko fizično nahaja tudi na lokaciji, ki je navedena na dovoljenju. Za tem je potrebno za blago, ki naj bi bilo dano v določen carinski postopek vložiti deklaracijo. Vloži jo carinski deklarant, načeloma v elektronski obliki. Izpolni jo v skladu s Pravilnikom o izpolnjevanju enotne upravne listine in računalniški izmenjavi podatkov (Uradni list RS, št. 35/04, 48/04, 97/04, 100/04, 35/05, 69/05, 94/05 in 111/05) ter v skladu z drugimi obrazci, ki se uporabljajo v carinskih postopkih. V primeru elektronsko oddanih deklaracij morajo biti spremni dokumenti na razpolago carinskemu organu tudi fizično. Ker je blago od trenutka vnosa na carinsko območje skupnosti predmet carinskega nadzora in kontrole lahko, kadar je to določeno, ob sprejemu deklaracije, zaradi preverjanja zahtevajo predložitve vseh dokumentov ali pa celo fizični pregled blaga. Pri tem je nujno vedeti, da kot priloge k deklaraciji uvrščamo spremne dokumente, ki so potrebni za izvedbo želenega carinskega postopka. Sem spadajo računi, potrdila o poreklu in drugo – odvisno od blaga, ki ga carinimo. Za nekatere vrste blaga so namreč potrebna tudi dokazila o opravljeni predpisani veterinarski, fitosanitarni ali drugi kontroli. Skozi metodologijo dela je treba pojasniti, da so vsi postopki ter aktivnosti Carine ter njenih posameznih sistemov del logističnih aktivnosti, ki so vključeni v potek prevzema, pregleda, ovrednotenja in carinjenja blaga (storitveno upravna dejavnost), kar omogoča nadzor in kontrolo pretoka kapitala v Sloveniji in širše v EU.

Teza raziskave

Mednarodna trgovina je področje, ki se nenehno spreminja, dopolnjuje, išče nove in nove poti ter rešuje spore, ki nastajajo in bi lahko nastajali pri menjavi blaga ali storitev. Vsakršne spremenjene razmere v svetovnem gospodarstvu, trgovinski menjavi, individualni in gospodarski menjavi ter uvoz ali izvoz blaga vplivajo na potek in količine blagovne menjave. To vidimo in lahko ocenimo tudi v konkretnem primeru pandemije »COVID-19«, ki je zamajala svetovno proizvodnjo, trg ter menjavo blaga. Nastopile so nove prioritete - količine blaga so manjše oziroma drugačne, nekatera blagovna menjava pa se je celo popolnoma ustavila. Treba je navesti, da je trgovinska menjava prehrabnih artiklov in zaščitnih sredstev v povečanju, kar spreminja nekatere pogoje in postopke poslovanja. Zaradi zapletenosti posameznih postopkov in predvsem zaradi nedostopnosti podatkov v celoti smo se omejili na proučevanje menedžmenta v carinskem poslovanju s poudarkom na vplivu pandemije »COVID-19,« pri čemer smo iskali primeren odgovor na naše glavno postavljeno vprašanje: »Ali je pandemija COVID-19 vplivala na uvozni postopek carinjenja?« Na posameznih primerih smo prikazali, kako naj bi dejansko potekali posamezni postopki, v zaključnem delu pa smo predstavili tudi stranske vplive in odklone, ki se lahko pojavijo v procesu prevzema in carinjenja blaga. Zavedali smo se, da teza ne more odražati širšega mnenja, ki bi ga lahko imeli, če bi bilo mogoče uporabiti dejanske podatke države in njenih resornih področij, ki so primarno sicer še v obdelavi in pregledu pri številnih državnih organih in inštitucijah.

Izhodišče raziskave

Izhodišče raziskave je primerno raziskovalnemu področju, zato smo si kot temo izbrali blago, ki ga gospodarske družbe ali posamezniki uvažajo in se zanj obračuna določena višina uvoznih dajatev. Pri tem je potrebno razumeti, da je dajatev odvisna od vrste blaga, in sicer v katero tarifno številko je blago zajeto v programu TARIC, od fakturane vrednosti uvoženega blaga do količine in porekla. V postopku prepoznavanja blago pridobi poreklo določene države, če je v njej v celoti pridobljeno, proizvedeno ali zadosti predelano. Blago je zadosti predelano, kadar je v določeni državi izvedena zadnja ekonomsko bistvena predelava ali obdelava, njen rezultat pa je pridobitev novega blaga (dodana vrednost blaga). Zgolj embaliranje blaga, razdeljevanje večjih količin na manjše, sortiranje, etiketiranje in podobne operacije za pridobitev porekla blaga ne zadoščajo, ter jih carinska služba ne upošteva.

Mnoge države ločijo preferencialno in nepreferencialno poreklo blaga. Kaj lahko razumemo pod tem? Preferencialno poreklo je vedno določeno na podlagi mednarodnih sporazumov med državami ali skupinami držav, nepreferencialno pa države uporabljajo in izvajajo pri določanju drugih ukrepov trgovinske politike. Na splošno velja pravilo - če se ob uvozu zahteva dokazovanje porekla blaga, le-to dokazujemo s predložitvijo ustreznega potrdila, ki ga izdajo pristojni organi vložniku zahtevka.

Ob navedenih postopkih je pomembna tudi pravna podlaga, ki omogoča izvajanje carinskega skladiščenja in varovanje blaga. Ta predstavlja osnovne norme, ki morajo biti uporabljene, in sicer:

- Uredba (EU) št.952/2013 o Carinskem zakoniku Unije (UL EU L 269; v nadaljevanju: CZU); členi 210-225, 237-242, 85-86.
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/2044 o podrobnih pravilih v zvezi z nekaterimi določbami CZU (UL EU L št. 3463; v nadaljevanju: DU); členi 169, 171, 177-180, 201-203.
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2447 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje nekaterih določb CZU (UL EU L 343; v nadaljevanju IU); členi 268-269.
- Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/341 v zvezi z predhodnimi določbami za nekatere določbe CZU, kadar zadevni elektronski sistemi še ne delujejo, in o spremembi DU (UL EU L 69; v nadaljevanju PDU); « (FURS, 2016).

V logističnem smislu je carinsko skladišče lahko kateri koli prostor, ki ga mora odobriti carinski organ. Vanj se lahko pod določenimi pogoji skladišči carinsko blago, če le-to izpolnjuje splošne zahteve za skladiščenje. Skladišni prostori morajo poleg tehničnih pogojev izpolnjevati še pogoje, ki zagotavljajo potreben carinski nadzor, kajti uskladiščeno blago, ki še ni bilo ocarinjeno mora ves čas biti pod ustreznim nadzorom carine.

Metodologija raziskave

Glede na obliko in postopke raziskovalnega področja je treba navesti, da smo opredeljeno vsebino z raziskavo usmerjali v zasnovano koncipiranje ustreznih modelov carinskih postopkov, za katere je bilo potrebno najprej uporabiti inovativne, interdisciplinarne in odprte postopke delovanja organov države, v smeri nadzora trga in gibanja blaga v državi in EU. Za to je bilo treba preučiti številne pravne podlage, zakonske in podzakonske akte ter pravila delovanja carinskih služb. Skozi njihovo funkcioniranje smo želeli priti do podatka, ali je zaradi sprememb zdravstvenega stanja v državi, Evropi in v svetu prišlo do sprememb pri uvozu blaga in kaj je temu vzrok. Zaradi nekaterih okoliščin, ki sicer lahko vplivajo na obstoječe stanje v družbi in zaradi časovne stiske ter omejitve pri obsegu raziskave ni bilo možnosti, da bi se dotaknili induktivnih in deduktivnih pristopov in izsledkov iz preteklosti, ki bi nam lahko dali verodostojne podatke o vlogi zdravstvenih sprememb, posledično smo vso metodologijo usmerili v iskanje praktičnih rešitev iz neposrednega dela carine, ki je v veljavi v času našega zbiranja in preverjanja podatkov.

Za metodologijo konkretne raziskave smo vzeli uvozne postopke ter prikazali, da se postopek carinskega skladiščenja lahko uporabi za:

- carinsko blago, ki je prišlo na carinsko območje, s tem da ob skladiščenju ni zavezano plačilu carine in se nanj ne nanašajo ukrepi trgovinske politike
- domače blago, za katero je s predpisom določeno, da se s carinskim skladiščanjem za to blago lahko uporabijo ukrepi, ki se uporabljajo za izvoženo blago.

Zanimivo je izpostaviti, da so določeni primeri, pri katerih se za carinsko skladiščenje odločijo uvozniki, ki še ne vedo za katero končno uporabo je blago, ki ga uvažajo in kdo je končni kupec ali pa preprosto ne želijo takoj določiti končne carinsko dovoljene rabe ali uporabe. Razumljivo je, da so uvozniki v teh primerih zainteresirani, da se blago carinsko skladišči, saj se med tem časom ne obračunavajo uvozne dajatve toliko časa, dokler ne najdejo kupcev, ki bi jim to blago prodali, in ki bodo takrat plačali uvozne dajatve. V tem primeru je namen postopka carinskega skladiščenja, da se carinsko blago sicer vnese na carinsko območje, vendar zanj ni potrebno plačati uvoznih dajatev v času, ko se ta nahaja v skladišču. Pri teh postopkih je pomembno omeniti vrste skladišč in sicer:

- zasebna skladišča; v njih se skladišči blago za imetnika dovoljenja za carinsko skladiščenje, ki je hkrati tudi imetnik postopka
- javna skladišča, če se v njih lahko skladišči carinsko blago katere koli domače ali tuje osebe. Ta se razvrščajo v tri različne tipe.

Ker se skladišča razvrščajo (rangirajo) še po tipih, jih je treba navesti, in sicer:

- Tip I: je carinsko skladišče, pri katerem sta za izpolnjevanje obveznosti odgovorna imetnik dovoljenja in imetnik postopka.
- Tip II: je carinsko skladišče, pri katerem je za izpolnjevanje obveznosti odgovoren imetnik postopka.
- Tip III: je carinsko skladišče, ki ga upravljajo carinski organi.

Pri vsem tem je treba razumeti, da je za carinsko skladiščenje blaga potrebno pridobiti dovoljenje carinskega organa, ki ga le-ta izda na podlagi pisnega zahtevka prosilca, ki ga lahko odda osebno ali po pošti Finančnemu uradu - na Sektor za Carine, pristojnemu za kraj, kjer je dostopna glavna računovodska evidenca vložnika za carinske namene in v katerem se bo izvajal vsaj del dejavnosti, ki bodo zajete v dovoljenju (gre za načelo krajevnosti pristojnosti).

Organ dovoljenje izda osebi, ki izpolnjuje zahtevane pogoje in utemelji ekonomsko upravičenost postopkov carinskega skladiščenja. Pod zahtevanimi pogoji so med drugim mišljena jamstva, ki jih mora dati vložnik zahtevka carinskemu organu za pravilno izvajanje postopka in izpolnjevanje splošnih pogojev, kot so: registracija, sedež na carinskem območju in podobno. Imetnik carinskega skladišča je po

zakonu s prevzemom blaga odgovoren, da je blago med carinskim skladiščenjem res ves čas pod carinskim nadzorom, da so izpolnjene vse obveznosti vezane na postopek carinskega skladiščenja, ter da so izpolnjene druge zahteve, navedene v odločbi o odprtju skladišča (Košir, 1996). Potrebno je razumeti tudi, da morajo skladišča izpolnjevati zahtevane pogoje, lastniki pa zagotoviti vso pravno in varnostno podporo, pri čemer ne smemo pozabiti na aktivno logistično-informacijsko in logistično-upravljalno podporo sistema. Za blago, ki je shranjeno v carinsko skladišče, mora imetnik dovoljenja predložiti carinskemu organu instrumente zavarovanja ter garancijo za zavarovanje plačila uvoznih dajatev za blago, ki se nahaja v skladišču. Garancija se določi v višini, ki je v sorazmerju z višino dajatev, ki bremenijo blago v skladišču. Zakon zahteva, da jo je treba predložiti še pred pričetkom poslovanja carinskega skladišča, obveznost predložitve pa se lahko v posameznih primerih namesto imetnika skladišča naloži osebi, ki blago spravi v carinsko skladišče.

V času hrambe blaga v carinskem skladišču se na njem lahko opravljajo le postopki, katerih namen je, da se ohranijo količina in oblika blaga, ter njegova kvaliteta, kakršna je bila ob prevzemu, ter da se le-to pripravi za prodajo. V tem času zakon dopušča spremembe, ki so vezane na delovanje carinskega organa. V določenih primerih pade odločitev za preemstitev carinskega blaga iz enega carinskega skladišča v drugo. To je dopustno na načine:

- s prekinitvijo postopka carinskega skladišča, ki je možna med različnimi tipi carinskih skladišč. Pri skladišču, iz katerega se blago premešča, se carinski postopek zaključi s tranzitno deklaracijo, pri vnosu blaga v drugo carinsko skladišče pa se tranzit zaključi z novo deklaracijo za carinsko skladiščenje blaga.
- brez prekinitve postopka carinskega skladiščenja, ki je možna med enakimi tipi carinskih skladišč.

Zaradi preglednosti nadzora je treba ves čas skladiščenja voditi računalniško in knjigovodsko evidenco. Računalniška se vodi po posamezni vrsti blaga in v vsakem trenutku omogoča podatke o količini blaga v skladišču, ter o skupni količini vnešenega in iznešenega blaga iz skladišča. Knjigovodska evidenca se vodi po posameznem trgovskem poslu, ki se mora ujemati z vloženo carinsko dokumentacijo. Carinski nadzor je mogoče izvajati tudi na osnovi periodičnih popisov blaga oziroma inventur, ki jih je dolžan opraviti imetnik skladišča, obenem pa mora voditi tudi evidenco in imeti vso dokumentacijo za vpogled. Postopek carinskega skladiščenja lahko zaključi katerakoli oseba, ki izpolnjuje splošne pogoje za deklariranje blaga v carinski postopek, torej vsak deklarant. Izjema je carinsko skladišče tipa D, kjer postopek lahko zaključi le imetnik carinskega skladišča.

Potek raziskave

Potek naše raziskave je šel skozi vse praktične postopke in razvrščanje posameznih oblik ter tipologijo, kar smo podkrepili še s podatki začasnega uvoza. Za to smo dobili konkretne uporabne podatke, ki posamezniku pojasnijo, kako postopki tečejo. Zaradi nepoznavanja posameznih postopkov, je bilo treba pojasniti sisteme in potrebo po začasnem uvozu, skozi katerega je mogoče razumeti, da je ravno začasni uvoz v zunanjem trgovskem in carinskem sistemu države zelo pomemben dejavnik. Postopek začasnega uvoza namreč omogoča, da se neskupnostno blago uporablja na carinskem območju Skupnosti s popolno ali delno oprostitvijo uvoznih dajatev, pri tem pa se za to blago ne uporabljajo ukrepi trgovinske politike. Tu je treba omeniti, da na tem blagu niso dovoljene nikakršne spremembe - predelava, obdelava ali druge spremembe.

Zaradi prepoznavanja sistemov in dojemanja carinskih postopkov razložimo: če je pri običajnem uvozu blaga značilno, da blago menja lastnika, gre pri začasnem uvozu za prehod blaga iz carinskega področja ene države na carinsko področje druge države, lastništvo nad blagom pa se pri tem ne spreminja. Po končanem postopku ali po koncu tega določenega začasnega obdobja, se blago praviloma vrne lastniku. Za postopek je potrebno dovoljenje, ki se izda na podlagi vložene carinske deklaracije in na zahtevo osebe, ki blago uporablja ali pa ga daje v uporabo. Pri tem je potrebno biti pozoren, da mora biti že ob vložitvi deklaracije razvidno, da se bo blago ponovno izvažalo. Ob izdaji dovoljenja se določi rok, v katerem mora uvoznik uvoženo blago ponovno izvoziti ali pa mu mora organ dodeliti novo carinsko določeno rabo oziroma uporabo. Upošteva se namen, zaradi katerega je bilo blago začasno uvoženo v Slovenijo, rok pa mora vseeno biti dovolj dolg, da se doseže cilj dovoljene uporabe. Skozi pregled zakonskih okvirov smo ugotovili, da sta dve leti oziroma 24 mesecev najdaljše obdobje, v katerem lahko blago ostane v postopku začasnega uvoza.

Zakon pozna izjeme, ki omogočajo uvozniku popolne oprostitve uvoznih dajatev, pri čemer morajo le-te temeljiti na konkretni pravni normi. Gre za z zakonom določene posebne pogoje in primere, ko se skladno s postopkom odbora lahko ves čas postopka začasnega uvoza uporablja popolna oprostitve uvoznih dajatev. Ta izjema velja za turistično potovanje in sicer v skladu s Konvencijo o carinskih olajšavah v turizmu, kjer je udeležen vsak potnik, ki te predmete pripelje s seboj in so namenjeni njegovi osebni rabi med začasnim bivanjem na carinskem območju. Seveda jih mora v nespremenjenem stanju vrniti v tujino najpozneje takrat, ko tudi sam zapusti območje obiskane države. Razumeti je treba, da konvencija med osebne predmete, poleg oblek in toaletnih pripomočkov uvršča tudi osebni nakit, fotografske aparate in kamere, vključno s priborom ter običajno količino filmov, daljnogleda, prenosne glasbene instrumente, TV sprejemnike, prenosne osebne računalnike, prenosne aparate za snemanje in reprodukcijo zvoka, šotore in opremo za taborjenje, športno opremo in pribor, otroške in invalidske vozičke, različne ortopedske in tehnične pripomočke in drugo.

Skozi postopanje Carine se načeloma pogoji za začasni uvoz predmetov oziroma blaga s popolno oprostitvijo plačila carine določijo po skupinah, ki imajo nekatere skupne značilnosti ter so pogosto v uporabi, obenem pa se sistem naveže tudi na potrebe po hitrosti postopka.

V osnovi navajamo skupine blaga, ki so oproščene plačila carine, in sicer:

- *transportna in prevozna sredstva*; popolna oprostitvev carine je za palete, zabojnike in podobno
- *osebni predmeti in blago za šport ter material za razvedrilo pomorščakov*; popolna oprostitvev carine za material in primerih, ko se uporablja na plovilu, ki deluje v mednarodnem pomorskem prometu.
- *material za pomoč ob nesrečah, medicinska kirurška in laboratorijska oprema, živali, blago za uporabo na obmejnih območjih*; popolna oprostitvev carine kadar se kirurška, laboratorijska in medicinska oprema pošiljajo na posojilo na zahtevo bolnišnice ali druge medicinske ustanove, ki nujno potrebuje tako opremo, da odpravi neustreznost lastnih zmogljivosti in kadar je namenjeno diagnosticiranju ali terapiji,
- *sredstva za prenos zvoka, slike ali podatkov, reklamno gradivo, poklicna oprema, pedagoško gradivo in znanstvena oprema*; popolna odobritev carine pri sredstvih za prenos zvoka, slike in podatkov, reklamna gradiva, ki nosijo podporo sliki, zvoku ali podatkom zaradi predstavitve pred prodajo ali pa izključno za reklamne namene,
- *posebna sredstva*; embalaže, modeli, matrice, kalupi, risbe, skice, merilne kontrolne in preizkusne naprave ter drugi podobni predmeti, posebno orodje in naprave, blago za izvedbo preizkusov, vzorci, nadomestna proizvodna sredstva,
- *blago za prireditve ali za prodajo, pri čemer se popolna oprostitvev uvoznih dajatev odobri za: umetniška dela, zbirateljske predmete in starine, uvožene za razstavo zaradi morebitne prodaje*
- *nadomestni deli, pribor in oprema ter drugo blago*; popolna oprostitvev za nadomestne dele, pribor in opremo, kadar se ti uporabljajo za popravilo ali vzdrževanje, vključno z remontom, prilagoditvami in ohranjanjem blaga, ki je bil dan v postopek.

Skozi potek raziskave smo iskali spremembe in novosti, ki bi se pokazali v času zdravstvenih sprememb, pri čemer je treba omeniti, da postopki tečejo nespremenjeno. Prav zato smo le-te splošno navedli ter opisali njihov potek. Razpravo bi bilo po Zeleniki (2010) mogoče razširiti na industrijska, gospodarska, podjetniška in druga področja, vendar so to področja, ki se jih ureja po posebnih postopkih. Prav zaradi tega smo skozi pojasnila in primer dobre prakse prikazali primere, ki so dopustni in na katere sicer vplivajo trenutne spremembe, vendar ni mogoče predvideti, kako dolgo še bodo v tej obliki delovali. Če še pride do dodatnih, bodo te zagotovo vezane na splošno stanje v državi, v EU ali v svetu. Raziskava je sicer skromna, saj smo želeli le poiskati vzroke, ki so vplivali na vpliv pandemije »COVID-19«, za druge spremembe pa bi bilo potrebno opraviti širše raziskave. Zagotovo bodo po končani pandemiji sistemi, upravljanje, vodenje in varovanje slovenskega ter evropskega trga šli v smer izboljšanja pogojev za medsebojno sodelovanje, v primerno mednarodno menjavo in uveljavljanje čim boljših med organizacijskih povezav, ki so ključ dobrega sodelovanja povsod po svetu (Murtič, Jankovič, 2019).

Razprava

Iz zbranih podatkov ter prikazanega gradiva v naši raziskavi, ki ni bila ravno obširna, saj tudi namen ni bil iskati vseh vzrokov za spremembe, je bilo mogoče zaključiti le, da gre za primere dobre prakse na področju delovanja carinske službe, pri čemer smo prikazali, kakšni so veljavni postopki in naloge Carine, katere naloge je treba poleg carinjenja še opravljati ne glede na splošno stanje v državi ali širše, ter kako ravnati v posameznih vzorčnih primerih, kakršne smo omenjali s pandemijo »COVID-19«.

Ni bilo potrebe za preverjanje ukrepov za preprečevanje ali širjenje pandemije, saj je bilo samoumevno, da bodo organi in njihovi zaposleni ravnali skladno s predpisi za preprečevanje širjenja okužb. Smo sicer zaznali, da gre občasno za ponavljajoče se naloge, so pa tudi primeri, ki prikazujejo na vrsto novih in novih postopkov, zaradi česar je potrebno znotraj sistema usklajevati in organizirati stalna usposabljanja in izobraževanja. Pojasnili smo, da se postopek začasnega uvoza zaključuje, ko se za blago določi in dovoli druga carinska raba. Pri tem smo pojasnili, da se postopek začasnega uvoza praviloma, po ustaljenih predpisih navadno konča s ponovnim izvozom. Pri vsem tem pa velja, da morajo biti za blago, ki je bilo delno oproščeno uvoznih dajatev le-te plačane pred odobritvijo nove carinske dovoljene rabe. Vsaka sprememba v postopkih carine, v postopkih ravnanja v skladišču ali v postopkih za spremembo namembnosti uvoženega blaga mora biti evidentirana in mora imeti zakonsko podlago. Primerno temu in glede na smisel razprave smo raziskavo koncipirali na praktični izvedbi, pri čemer smo iskali tudi vplive pandemije COVID-19, ki bi se odražali pri poteku dela, na ljudeh, na menedžmentu, logistiki, na morebitnih spremembah postopkov in načinih dela. Gre za merjenje in iskanje sprememb na logistično-informacijskih in logistično-upravljaljskih sistemih, ki naj bi pokazali, da je pandemija imela vzročne posledice. Izsledki in preverjanja, ki smo si jih zastavili nam kažejo, da je nemogoče oceniti kako in v kolikšni meri je, ter če je pandemija sploh vplivala ali če še vpliva na postopke carinjenja in na obliko dela zaposlenih na tem področju. Če bi želeli narediti bolj natančne raziskave, bi morali pridobiti podatke iz kadrovske službe, služb za preprečevanje pandemije in mnogo širše, kar pa je zaradi varnosti podatkov za takšne raziskave nedostopno ter prepuščeno kasnejšim raziskavam, statističnim primerjavam in podobno.

Spoznali smo, da skozi našo raziskavo in razpravo ni bilo nemogoče potrditi ali ovreči postavljene teze: »Zdravstveni vzroki za spreminjanje ustaljenih upravnih postopkov na področju uvoza blaga so povzročili spremembe v delovanju Carin«, kajti nabor podatkov, ki smo jih imeli na razpolago le pove, da je v času pandemije prišlo do delno spremenjene oblike dela. Ta na primer se kaže v obliki dela od doma, za kar je premalo izhodiščnih podatkov, ki bi tezo potrdili ali ovrgli. Raziskovalno področje torej ostane na izhodišču raziskave in je tema prepuščena novim raziskavam ali drugim raziskovalcem. Vseeno smo prepričani, da je raziskava pomenila primer dobre prakse, saj smo skozi pridobljene podatke le prišli do spoznanj, ki so lahko uporabni in so tudi osnova za prepoznavanje novih izhodišč za preverjanje in vrednotenje podatkov.

Sklepna misel

Skozi našo raziskavo in pripravo zapisa potrebnih ugotovitev smo predstavili, da so carine v svetu vse bolj pomemben faktor, kar vpliva na mednarodno menjavo blaga, na postavljanje pogojev in uravnavanje kvot menjave s tretjim svetom, na pripravo ustreznih pravnih varovalk za varovanje industrije in trga ter mnogo širše. V splošno razumevanje smo v tem članku poskušali predstaviti in navesti posebnosti le enega izmed carinskih postopkov, pri katerem je v samem postopku carinjenja Carina še najbolj pozorna in striktna - to je postopek uvoza. Na zelo kratko je bil predstavljen torej razvoj Carine v Sloveniji od njenih začetkov do danes ter nekatere posebnosti, ki jih uvrščamo v »pod postopke« uvoza, kamor spadata tudi carinsko skladišče ter začasni uvoz. Bralcu bodo podatki v poduk, nekaterim pa lahko pomagajo pri reševanju težav in številnih ovir, ki se sicer pojavljajo v samem postopku uvoza blaga v Slovenijo. Moramo pojasniti, da smo kljub omejitvam in nezmožnostim prihoda do podatkov poizkušali priti vsaj do osnovnih izhodišč za oceno vpliva pandemije na menedžment in delovanje carinskih, skladiščnih in drugih služb, vendar je bilo nemogoče narediti karkoli drugega, kakor to, kar smo v tem segmentu lahko naredili. Zato smo se odločili v razpravo prinesiti osvežitev carinskega postopka, ki bo mogoče bralcem ali poslušalcem dal vsaj osnovni vpogled v delo Carine. Zavedamo se, da je podatkov mnogo premalo za potrditev ali ovržbo postavljenih ciljev v raziskavi, zagotovo pa je to vsaj kanček luči, ki lahko vzpodbudi nove raziskave in nova iskanja ustreznih rešitev na področju Carine, ki bo vsaj opozoril organe in njihove zaposlene, da se tudi na tem področju občani in volivci zanimamo za njihovo delo.

Viri:

1. FURS, (2016). *Navodilo o izvajanju postopka carinskega skladiščenja*. Pridobljeno s URL: https://www.fu.gov.si/carina/podrocja/uvoz_blaga/
2. FURS, (2016). *Navodilo o izdajanju dokazil o nepreferencialnem poreklu blaga*. Pridobljeno s URL: https://www.fu.gov.si/carina/podrocja/poreklo_blaga/
3. Jankovič, P., Murtič, S. (2019). *Osnove pogodbenega prava v logistiki*. Učbenik za visokošolske in univerzitetne programe izobraževanja, str. 135 – 137. Rogaška Slatina: Visoka šola za regionalni menedžment-Arema.
4. Koren, M. (2004). *Uvod v Carinski zakonik Skupnosti*. Ljubljana: Center Marketing International.
5. Košir, F. (1994). *Carinski postopek Republike Slovenije: zbirka carinskih predpisov*. Ljubljana: Center Marketing International.
6. Košir, F. (1999). *Carinski postopek*. Ljubljana: Center Marketing International.
7. Mercina Šegina, V. (1998). *Osnove carine*. Ljubljana: DZS.
8. Mikuž, S. (1993). *Začasni izvoz in uvoz blaga: priručnik za pomoč pri delu*. Ljubljana: Center Marketing International.
9. Murtič, S., Jankovič, P. (2018). *Osnove gospodarskega prava v logistiki*. Učbenik za visokošolske in univerzitetne programe izobraževanja, str. 233 – 249. Rogaška Slatina: Visoka šola za regionalni menedžment-Arema.
10. Murtič, S., Murgelj, J., Vidiček, M. (2009). *Osnove prava v logistiki*. Učbenik za visokošolske in univerzitetne programe, 2009, str. 275 -284. Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici: Littera Picta.
11. Zelenika, R. (2005). *Logistički sustavi*. Znanstvena knjiga, str. 444 – 461. Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Republika Hrvatska: Futura d.o.o.
12. Zelenika, R. (2006). *Multimodalni prometni sustavi*. Znanstvena knjiga, str. 301 – 349. Ekonomska fakultet Sveučilišta u Rijeci; Kastav: Futuroa d.o.o.
13. Zelenika, R. (2010). *Ekonomika prometne industrije.*, str. 312. Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Republika Hrvatska; Kastav: IQ PLUS d.o.o.
14. Zupančič, A. (2008). *Carinski postopki v EU*. Ljubljana: Odin d.o.o.